

Pretisci iz graditeljskog tiska

VIESTI DRUŽTVA INŽINIRA I ARHITEKTA XVI. (1895), 1, 6 + 7 nacrti

Prof. dr. sc. **Dražan Aničić**, dipl. ing. građ. redoviti član Akademije tehničkih znanosti Hrvatske

CRKVA SV. PETRA I PAVLA U OSIEKU (J. H. - Janko Holjac)

Uz kratak tekst koji sadrži samo osnovne obavijesti o monumentalnoj građevini čija je gradnja 1895. g. upravo bila u tijeku priloženi su i izvorni nacrti koji dobro prikazuju župnu crkvu sv. Petra i Pavla u Osijeku. Kako nam je Konzervatorski odjel u Osijeku potvrdio da ne posjeduje nacрте ove građevine donosimo ih uz nekoliko suvremenih fotografija. Crkva je izgrađena za oko tri godine uz cijenu od 425 forinti/m² (oko 2.000 eura/m²). Može okupiti 3.000 vjernika. Uz đakovačku je katedralu jedinstven spomenik Slavonije građen fasadnom opekom i kamenom. Temelji su izvedeni od betona. Nosivo je ziđe od opeke, ukrasi od raznovrsnog hrvatskog i mađarskog kamena, a svodovi od šupljikaste opeke. Križni svodovi koji presvođuju središnji brod crkve imaju raspone od 15,50 x 7,80 m a nad poprečnom lađom 15,50 x 11,00 m. Zvonik je visok 90 m. Unutrašnjost je vrlo uspješnim freskama oslikao hrvatski slikar Mirko Rački u razdoblju 1938-1942. Crkva je doživjela lakša oštećenja krajem II. svjetskog rata te u Domovinskom ratu 1991-1992. Ona su do danas djelomično popravljena.

SS. PETER AND PAUL CHURCH IN OSIJEK

(J. H. - Janko Holjac)

The short text with basic data about this monumental structure, which was in fact under construction in 1895, is accompanied with original drawings accurately showing the appearance of the parish church of SS. Peter and Paul in Osijek. As the Historic Preservation Office in Osijek confirmed that it does not have any drawings of this edifice, we are presenting the above mentioned drawings and some present-day photographs. The church was built in about three years' time at the cost of 425 forints per square meter (about 2000 Euro/m²). It can accommodate as much as 3,000 believers. This edifice and the Đakovo cathedral are the only Slavonian monuments built with facade brick and stone. The foundations are made of concrete. The load bearing walls are made of brick, the decorations are made of different types of stone originating from Croatia and Hungary, and the vaults are made of porous brick. Cross vaults positioned across the central nave of the church measure 15.50 x 7.80 m in span, while vaults over the transverse nave measure 15.50 x 11.00 m. The belfry is 90 m in height. The interior was decorated with very successful frescos in the period from 1938-1942 by the Croatian painter Mirko Rački. The church suffered light damage near the end of the second world war, and also in 1991-1992 during the Homeland War. This damage has been partly repaired. SS. Peter and Paul Church in Osijek

VIESTI

DRUŽTVA INŽINIRA I ARHITEKTA.

Crkva sv. Petra i Pavla u Osijeku.

(Sa 6 nacrtā).

Medju veće i važnije gradnje, koje se u ovaj par izvađaju u obsegu kraljevina Hrvatske i Slavonije, ubrajamo i crkvu sv. Petra i Pavla u Osijeku. Za dobavu osnove ove crkve bje razpisan natječaj, a prva nagrada bje dopitana graditelju Franji Langenbergu iz Bonna. Ovomu je i povjeren izradak podrobnih nacrtā, kao i rukovođenje sa gradnjom. U njegovo ime upravlja gradnjom na licu mjesta Pavao L. pl. Gyurgyikowid, čijom dobrotom omogućeno nam je objelodaniti nacrtē ove kupa crkve.

Kako se iz privitih nacrtā razabrati može zaprema šupljina crkve 1060 četvornih metara. Na ovoj će plohi biti smješteno do 600 sjedala, koja zapremaju 275 četvornih metara. 25 četvornih metara zauzimaju stupovi nutrašnosti crkve, to tako ostaje 700 četvornih metara za stajača mjesta, što odgovara za 2.300 ljudi. Uzmo li se u obzir, da je moguće smjestiti da 100 ljudi na pijevnici i oratoriju, to će stati u crkvu sveukupno 3.000 ljudi.

Srednja i glavna ladja crkve mjeri 15:50 m, mjereno od osi do osi stupova, a postrane su ladje tek 4:00 m. široke, jer su opredjelene samo za stajača mjesta i za smješćenje postranih žrtvenika u njihovom čelu. Pošto su pako glavni stupovi crkve dosta razmaknuti to je omogućen slobodan pogled na žrtvenik koji iz postranih ladja, toll i iz nakrstne ladje.

Stijene postranih ladja opredjelene su za smješćenje četirnaest postaja križnoga puta, a izpovjedaonice, njih četiri na broju, smješćene su uz čelne zidove nakrstne ladje. Iznad sakristije i crkvene riznice smješćeni su oratoriji, na koje vodu stubišta na spuz izvedena u uglovih svetišta.

Temelj crkve izveden je od betona. Smjesa mješavine izvedena je u razmjeru kao 1 : 3 : 4, a uporabljen je beočinski cement. Ostalo zidje crkve izvedeno je od opeke, koju dobavlja osiečka tvrdka Milan Plazzeriano uz cieniu od 15 i 10 for. po 1.000 komada opeke. Vapno je iz Beramenta. Vanjska arhitektura izvedena će biti od allenčkoga kamena, dočim se za podnožje i nutrašnje stupove ima upotrebiti szeluški kamen.

Nutrašnja arhitektura biti će pako izvedena od glogovičkoga kamena iz kamenoloma kod Broda n. S.

Crkva će se presvediti sa šupljikastom opekom.

Krovni je ustroj zasnovan od hrastovine, tek roženice će biti od mekane gradje. Krovna će se ploha prekriti sa utorenima pločicama od zinka. Na podkrovlje se uzpinje sa stepenicami ugradjenima u uglove zvonika.

Obzirom, da grad Osiek leži u ravnici, to je opredjeljena visina zvonika sa 90:00 metara.

Ukupni troškovi ove gradnje proračunani su na 400.000 for. Od ove svote odpada na pojedine radnje kako slijedi:

Zemljoradnje	585 for. 00 nđ
Zidarsko radnje bez dobave gradiva	64.240 for. 86 nđ.
Zidarsko gradivo	60.624 for. 68 nđ.
Klesarska radnja	154.708 for. 40 nđ.
Kiparska radnja	15.930 for. — nđ.
Tesarska radnja	7.030 for. 73 nđ.
Linarska radnja	13.075 for. 20 nđ.
Stolarska radnja	2.991 for 18 nđ.
Kovačka i bravarska radnja	4.528 for. 74 nđ.
Staklarska radnja	11.463 for. 87 nđ.
Lišilarska radnja	500 for. — nđ.
Manjvod	500 for. — nđ.
Središnje loženje	5.000 for. — nđ.
Nagradn osnovatelju	20.000 for. — nđ.
Za nepredvidjeno	20.875 for. 25 nđ.
što ukupno čini	400.000 for. — nđ.

Obzirom pako, da je kod izdanja zidarske i klesarske radnje bez zidarskoga gradiva ova izdana za ukupnu paušalnu svotu od 275.000 for. to je nastao veći trošak od ukupno 50.040 for. 74 nđ., koji se umanjuje za 5.000 for., jer se neće izvesti središnje loženje, to je za predvidjeti, da će gradnja stajati oko 450.000 for.

Dvorski graditelj Josip Schmalzhofer i dvorski klesar Eduard Hausner, oba iz Beča, preuzeli su u zajednici zidarsku i klesarsku radnju bez dobave zidarskoga gradiva uz paušalni iznos, kako je to jur spomenuto, od 275.000 for. Oni se obvezaju za tu svotu izvesti svo zidarsko i klesarsko radnje na i u crkvi osim naprave krova. Kovačku i bravarsku je radnju preuzeo Fabijan Penz iz Osieka.

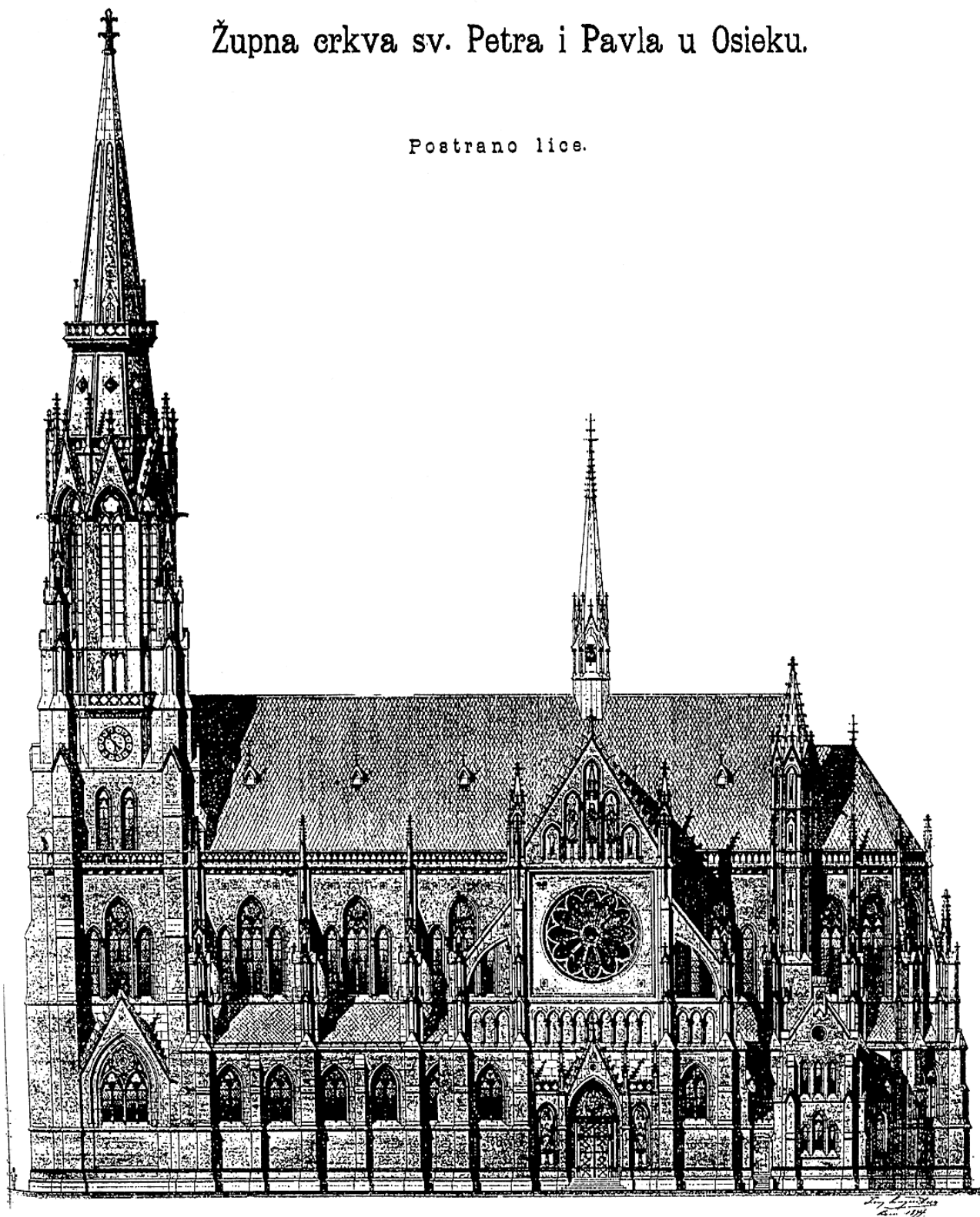
Sa gradnjom je odpočeto 1. kolovoza 1894., a temeljni je kamen svečano posvećen po Njegovoj Preuzvišenosti biskupu Strossmajeru početkom listopada 1894. Prvoga listopada 1896. mora biti crkva pokrivena, a tekom godine 1897. sasvim dogotovljena.

Gradjevni nadzor nad ovom gradnjom vodi u ime gradjevnoga crkvenoga odbora gg. Otakar Kralj gradski inžinir i Josip Knobloch ovlaštene civilni inžinir. J. H.

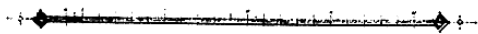
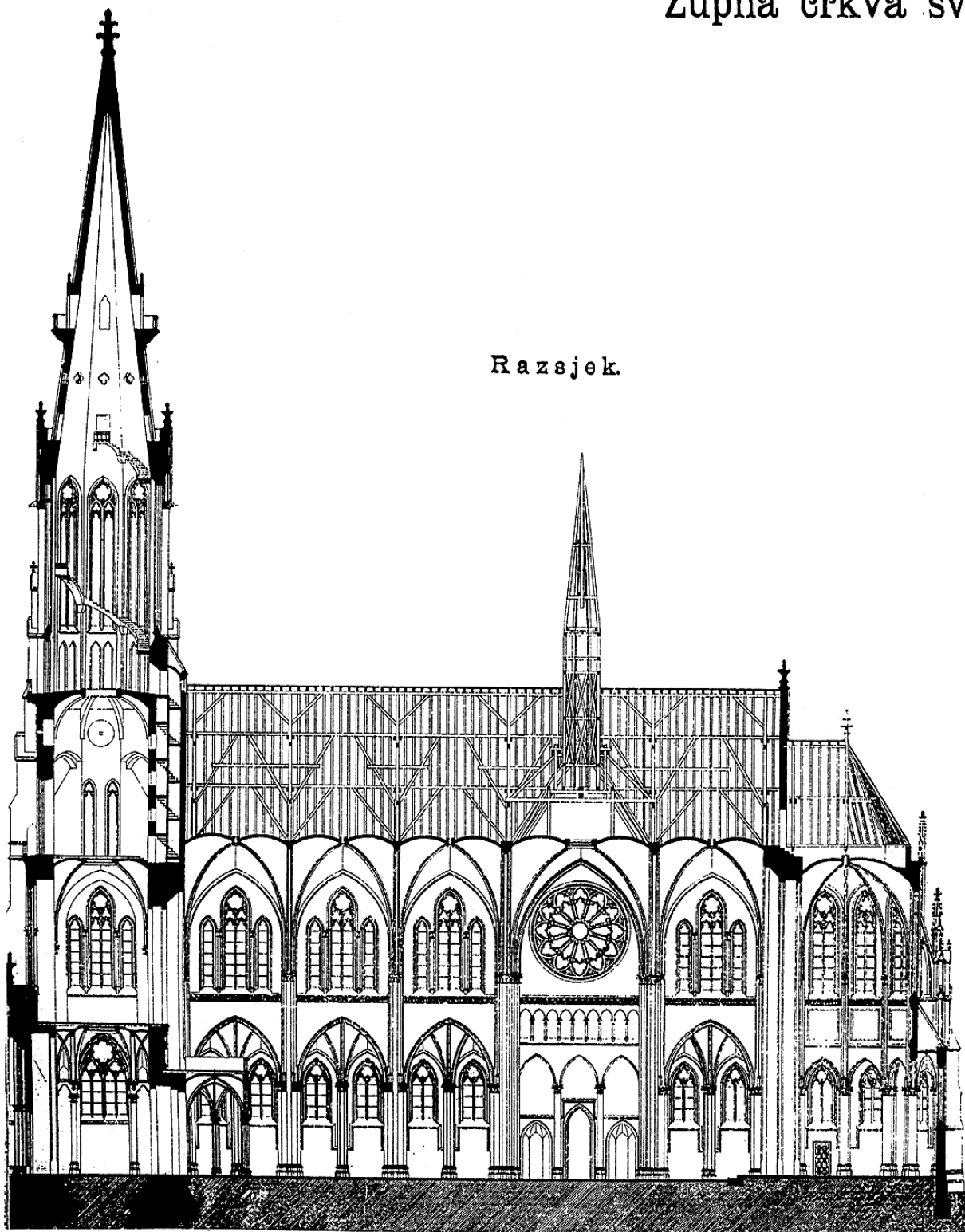
Župna crkva sv. Petra i Pavla u Osieku.

Postrano lice.

Župna crkva sv.

Razsjek.

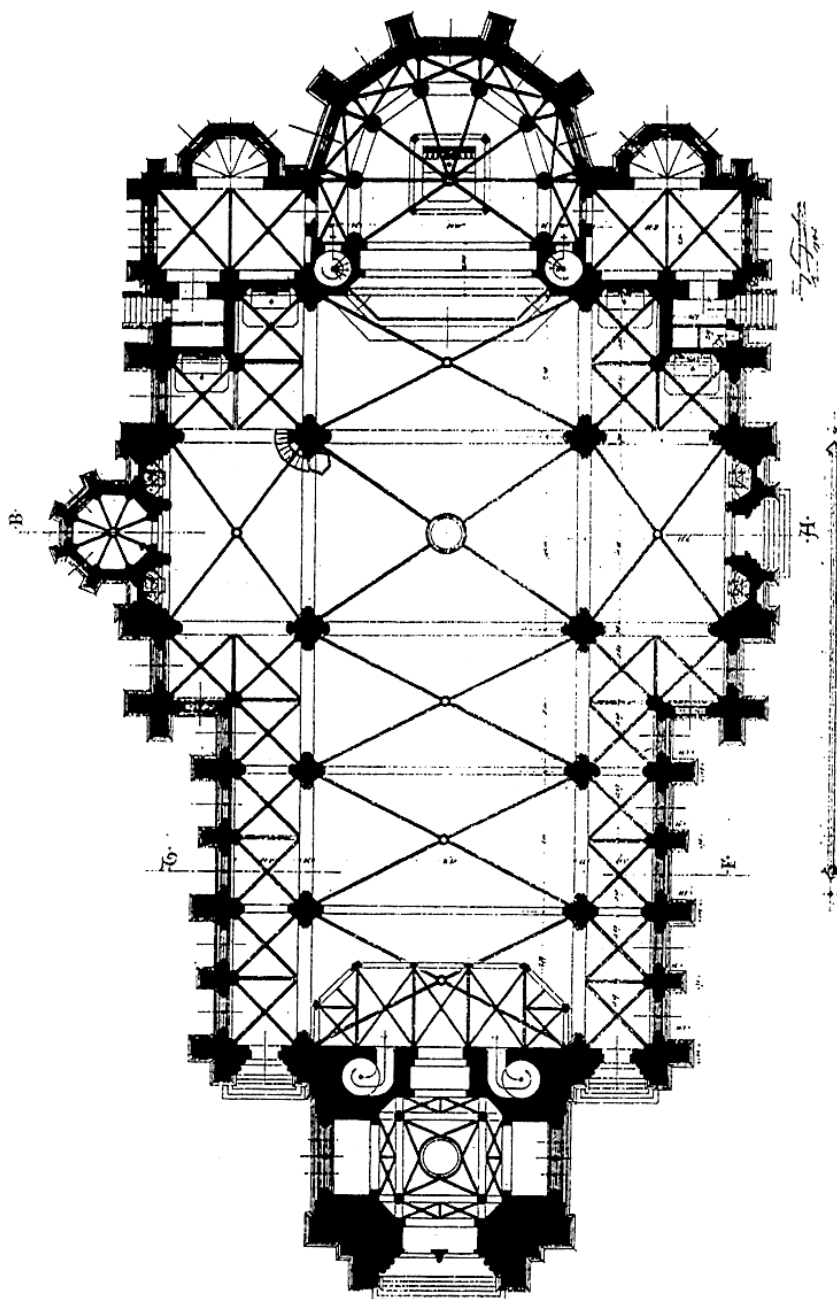

Architectural drawing by O. Albrecht, Zagreb

Petra i Pavla u Osieku.

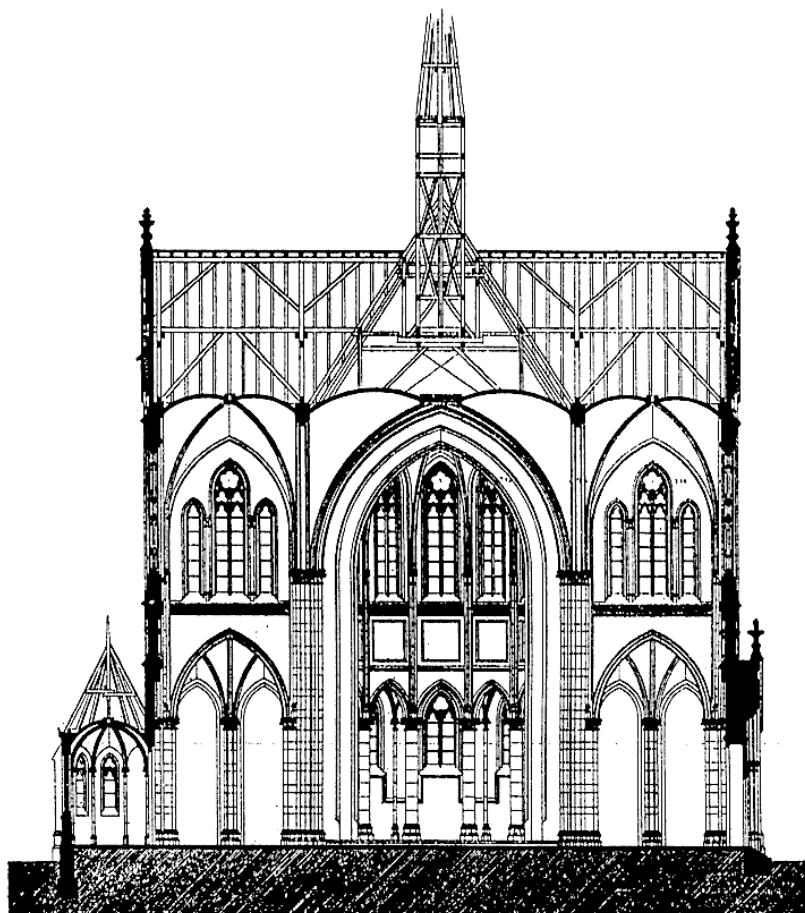
Br. 1. god. XVI. (1895.) list br. 1.

Tlocrt.

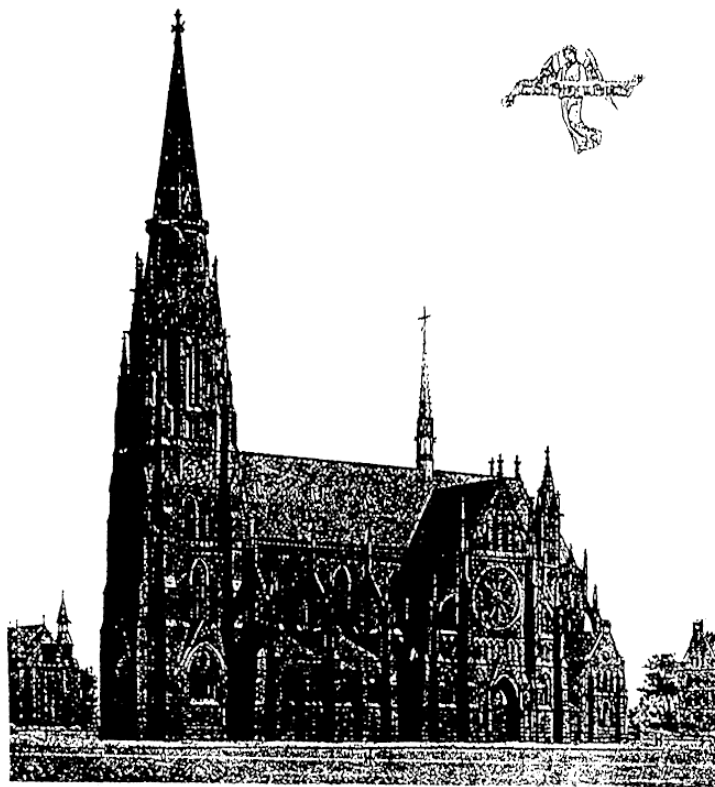

Župna crkva sv. Petra i Pavla u Osijeku.

Prosje k.

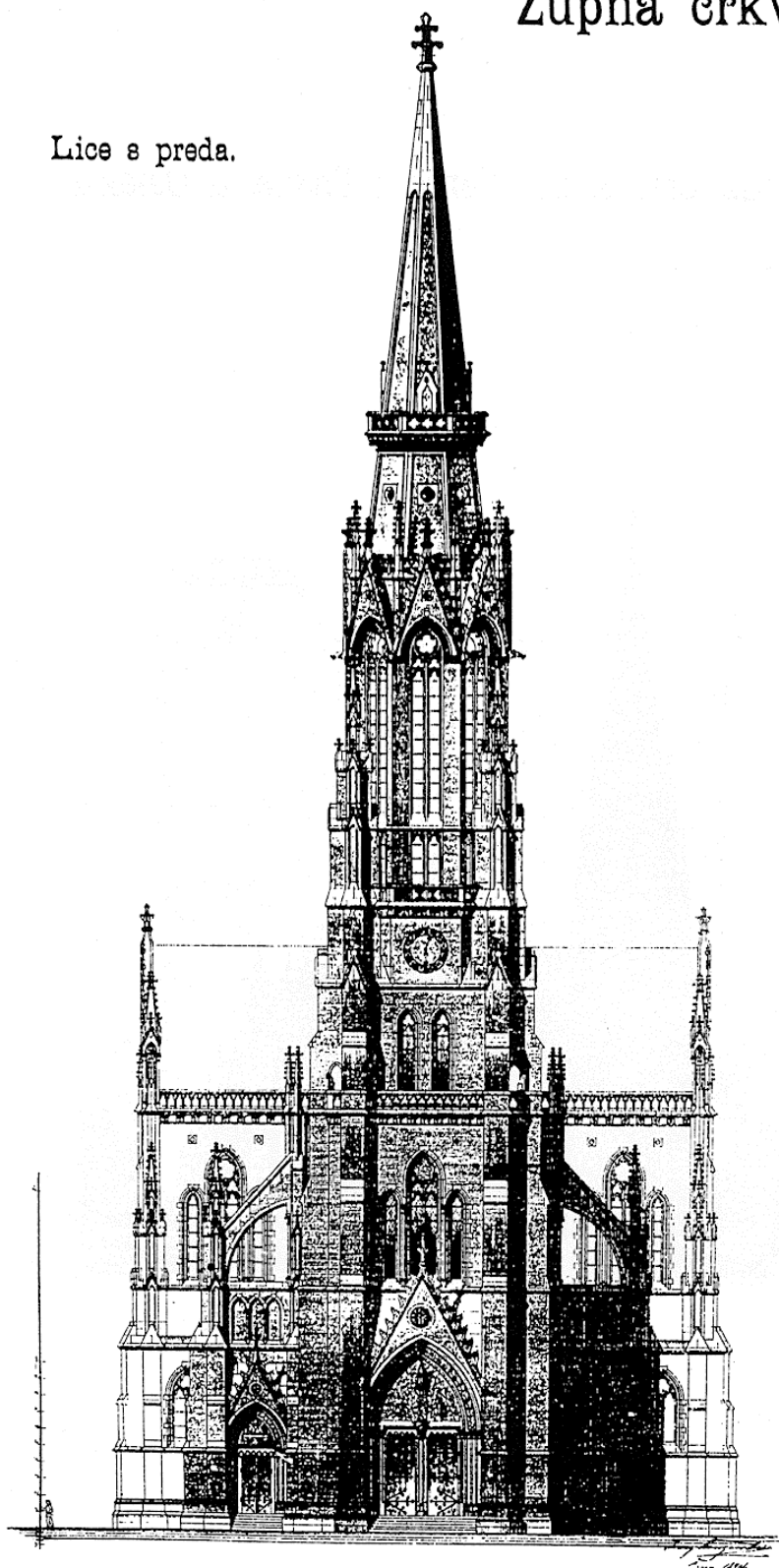
Župna crkva sv. Petra i Pavla u Osijeku.

Projektovanje: Dra. Stjepan J. J. J. J.

Župna crkva sv. Petra

Lice s preda.

Fotolitografija C. Albrecht, Zagreb.

i Pavla u Osieku.

Pogled na svetište.

